

Д-Р СИМЕОН ИВАН МОГИЛЕВСКИ

Лекар со европски дипломи кој се втемели во кочанското здравство

Д-р Симеон Иван Могилевски е еден од првите лекари во Кочани и во кочанскиот регион, а истражувајќи ја хронологијата, настаните и случувањата на кочанското здравство, како дел од историјата на македонското здравство, со право може да се констатира дека името на д-р Могилевски во него е вткаено и дека тој дал голем придонес во развојот и организацијата на здравствената заштита на населението во општина Кочани и пошироко.

Роден на 1.2.1897 г. во местото Ориел, Белоруска област, Архангелска губернија – Русија, како трето од вкупно четири машки деца, од мајка Марија и татко Иван Могилевски. Основно образование и гимназија завршил во родното место, во 1918 г., а потоа се запишал на студии по медицина во Санкт Петербург (подоцна Ленинград). Во виорот на Октомвриската револуција во 1918 г. бил принуден да го напушти Петербург и да ги продолжи студиите, прво во Париз, каде што останал две години, а потоа во Прага, каде што и дипломирал во 1927 г. Специјализирал епидемиологија и паразитологија во Париз.

Во 1945 г. ја запознал својата животна сопатничка - Драгана Дуткова од Штип (учителка во Штип и Злетово). Во брак стапиле во 1947 г. Нивниот единствен син Иван завршил медицина, а потоа и специјализација по рендгендијагностика и радиотерапија во 1982 г. Работел во Одделението за РДГ при Медицинскиот центар во Кочани се до пензионирањето. Во традицијата на лекарскиот позив во семејството на д-р Могилевски се вклучува и снаата Цвета Ангеловска - Могилевска, примариус, специјалист по детски болести, како и внукот Симеон (психијатар) и внуката Драгана - рендгенолог.

Од завршувањето на војната, во 1945 г. д-р Могилевски работел во Македонија во повеќе градови и села и основал повеќе амбуланти и служби. Основач е на Хигиено-епидемиолошката служба – Кочани, со која раководел во првите неколку години од формирањето. Во пензија заминал на 30.6.1968 година.

Д-р Симеон И. Могилевски починал во Кочани на 18.8.1976 г., на возраст од 79 години.

Европска едукација...

По дипломирањето во 1927 г. на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Каролина Прагензис“ во Прага, д-р Могилевски се вратил во Париз каде што се вработил во Паперовиот институт за тропски и суптропски болести. По неколку години започнал специјализација по епидемиологија со паразитологија, а завршил кон средината на 1930-тите. Како млад надежен лекар, од Паперовиот институт во Париз бил испратен на теренска мисија во две француски колонии во Западна Африка, Француски Конго (сега Буркина Фасо) и Горна Волта. По неколку години продолжил да работи како лекар во Рио де Жанеиро и во повеќе населени места долж реката Амазон. Стекнатите искуства за д-р Могилевски ќе бидат многу значајни во неговата натамошна лекарска работа по завршување на Втората светска војна кога дошол во Македонија. Работел како лекар во повеќе градови од источниот регион каде што се соочил со заразни болести, посебно маларијата - тропска болест која царувала во овие краишта.

Втората светска војна го затекнала во Париз. Во пролетта 1942 г. стапил во редовите на движењето на отпорот. Следната година е заробен во Болоњската шума крај Париз и интерниран во логорот Бухенвалд во Германија. Таму бил задржан до мај 1945 г. во последната група од 200 заробеници подготвени да бидат стрелани. Веројатно среќна околност за да остане жив е тоа што бил лекар. Во мај 1945 г. д-р Могилевски животот го носи во Југославија, во Белград, каде што доаѓа заедно со група политички затвореници од логорот.

Согласно потребите на тогашната влада на ФНР Југославија, Министерството за здравство на Југославија го испраќа д-р Симеон Могилевски на работа во Македонија.

Иницијатор, организатор...

Со наредба на Министерството за здравство на НР Македонија, д-р Могилевски бил распределен да работи како лекар во Злетово, со задача да ја отвори првата здравствена амбуланта, во ју-

Во виорот на Октомвриската револуција во 1918 г. бил принуден да го напушти Петербург и да ги продолжи студиите, прво во Париз, каде што останал две години, а потоа во Прага, каде што и дипломирал во 1927 г. Специјализирал епидемиологија и паразитологија во Париз

ли 1945 г. По само четири месеци бил преместен во Кочани, во новоформираната Маларична станица. Во почетокот на 1946 г. во Кочани работеле само двајца лекари, д-р Путелин, Русин по националност, и новодојдениот д-р Могилевски.

Во повоениот период на обнова и изградба, во 1946 г. бил ставен камен-темелник за изградба на болнички стационатор во Кочани, во близината на црквата „Свети Ѓорѓи“. На тој свечен настан, како претставници и иницијатори на кочанската здравствена служба присуствувале и д-р Симеон Могилевски и д-р Стојан Николиќ. Веќе во наредната 1947 г. започнала изградбата на амбулантските служби кои биле предадени во употреба во 1948 г. Во меѓувреме, постојната амбуланта од куќата на поп Стојанов, која се наоѓала во близина на средновековната кула во Кочани, била преселена во куќата на Ѓорѓи Чурупката, во непосредна близина на железничката станица.

Со почетокот на организираната акција за искоренување на маларијата, во 1947 г. по директива на Сојузниот и Републичкиот завод за здравствена заштита, во состав на Здравствената станица во Кочани била формирана посебна служба т.н. Хигиеноепидемиолошка служба (ХЕС). За работа во оваа здравствена служба бил ангажиран и обучен посебен стручен персонал, кои по утврден план, насоки и контрола од раководителот д-р Симеон Могилевски, ја спроведувале акцијата за ерадикација на маларијата и сузбивањето на други заразни болести. Д-р Могилевски ја води службата до 1952 г., кога бил испратен на работа во Призрен и Драгаш.

Средбата на д-р Могилевски со жителите на Кочани била повеќе од добредојдена и посакувана затоа што неговата специјализација и искуство биле драгоцености да ги примени во овој крај. Теренската работа му овозможила да стекне целосен увид во раширеноста на маларијата и леглата на комарците во застоените води на оризовите полиња и да го даде својот придонес во лекувањето, ублажувањето на последиците, а подоцна и во конечното искоренување на маларијата во кочанскиот крај и пошироко во регионот.

Д-р Могилевски бил врвен стручњак и голем практичар и хуманист, со голема посветеност кон пациентите, каде што во дополнителната приватна практика работел до доцните часови во ноќта без да ги наплатува своите услуги од сиромашното население.

Во периодот од 1946-48 г. соработувал со повеќе лекари, а во лекарскиот дневник се споминуваат д-р Путелин (Русин), д-р Ханс Хес (Германец) и д-р Стојан Николиќ (Македонец). Со помош, координација и работа со повеќе струч-

њаци од Медицинскиот факултет во Скопје, меѓу кои доц. Харалампие Манчев, д-р Ристо Трифунов Брезјанин, проф. Димитар Арсов, проф. Александар Игњатовски и проф. Глигор Муратовски, се редат успеси во сузбивањето на маларијата и други заразни болести.

Во белешките на д-р Могилевски за почетокот на неговата лекарска работа во Кочани ги среќаваме и имињата на Лазар Ангелов - санитарен техничар и на Ботка Крстева - медицинска сестра, со кои остварува бројни активности.

Во 1951 г., по иницијатива на д-р Могилевски, со помош на СЗО и Министерството за здравство, бил отворен и започнал со работа стационатор со 40 легла во нова зграда за потребите на кочанската општина. Имало две одделенија на почетокот - Одделение за општа и интерна медицина, со 28 легла, и Одделение за заразни болести, со 12 легла. Во стационаторот во тој период работеле: санитарски мајор д-р Еман Фрањо (Хрват), д-р Симеон Могилевски и д-р Ристо Бакалинов - лекар на специјализација. Подоцна во белешките влегуваат и имињата на д-р Трајко Орушев и д-р Васка Донева - Орушева, кои на почетокот работеле како лекари по општа медицина, а потоа специјализирале.

Во 1951 г. во Винаца била изградена здравствена станица во која работеле медицинска сестра и бабица секој ден, а лекарите од Кочани доаѓале двапати неделно, вклучувајќи го и д-р Могилевски.

Кон крајот на 1952 г. Министерството за здравство на тогашна ФНРЈ го испраќа д-р Могилевски на работа во Призрен и Драгаш, а во 1955 г., се вратил во Штип. Наредната година бил преместен во Валандово (1956), па во Струмица (1957)... Теренската работа низ источниот регион на Македонија му овозможиле да стекне

Слика 1. Од лево во прв ред: двајца членови на експертски тим за маларија од СЗО, д-р Симеон Могилевски, Благој Зафиров-директор на Фондот за здравство-подрачна единица во Кочани, д-р Стојан Николиќ и д-р Ристо Бакалинов - лекар на специјализација по интерни болести, 1951 г.

Слика 2. Д-р Симеон Могилевски со соработници од ХЕС-службата во Кочани, 1948 г.

поцелосен увид во раширеноста и економските и социјално-демографски реперкусии од маларијата и другите заразни болести. Во 1958 г. д-р Могилевски се враќа во Кочани, трајната дестинација на неговата животна патека и посветеност во работата каде што работи сè до неговото пензионирање во 1968 година.

Д-р С. Могилевски дал голем придонес во развојот и организацијата на здравствената заштита на населението во Кочани, но и пошироко. Некогашната Маларична станица во Кочани прераснала во Здравствен дом, а подоцна и современ Медицински центар кој својата дејност ја проширил во повеќе сегменти на здравствената заштита.

Слика 3. Д-р Симеон Могилевски (со очила) со соработници (здравствени техничари и хигиеничари) од ХЕС-службата при Здравствениот дом во Кочани, 1948 г.

Спомени и признанија...

Д-р С. Могилевски потекнува од белоруско патријархално трговско семејство во кое од најрана возраст бил воспитуван кон добродетелство, чесност и трудољубивост. Покрај тие доблести се одликувал и со смиреност и ведрина во духот, добронамерност и коректност и почит кон секого. Во неговата личност во неразделна целина се обединуваат лекарот и хуманистот, максималната посветеност кон работата. Покрај мајчиниот руски јазик, владеел и француски, германски и чешки, Бил многу посакуван соговорник за разни стручни и научни прашања, но и за интересни дискусии од разни области, како што се природните науки, математика, физика, хемија, историја и општествените збиднувања.

Несебично работеше активно од 1945 до пензионирањето во 1968 г. и потоа, и им помагаше на луѓето не само од Кочани, туку преку голем број активности повремено бил присутен и во низа други општини и региони. Меѓу лекарите кои ги поставија темелите на организираното здравствено живеење во Кочанско и врз чии плеќи беше понесен товарот на здравствената едукација на населението секако беше и д-р Симеон Могилевски, кој од 1945 г. па сè до крајот на својот живот остана верен на градот Кочани, во кој создаде свое семејство и наедно остана доследен на својата професија – лекар во вистинската смисла на зборот.

Д-р Симеон Могилевски
Проф. д-р Дончо Донов

ЛИТЕРАТУРА

1. Гаврилски Г. Организација на борбата против маларијата после ослободувањето во СР Македонија. Во: Гаврилски Г, Гроздев Љ, Миладиновиќ Т, Новак Ј, Шаин А, уредници. Ерадикација на маларијата во Југославија 1959-73. Македонско лекарско друштво, Скопје 1973: 143-76.
2. Герасимов К. Животот посветен на здравјето на жителите од Кочанско. Актуелности 2006; 12 (187): 8-9.
3. Ѓоргов А. Економски и социјално-демографски реперкусии на маларијата во некои делови во СРМ. Во: Гаврилски Г, Гроздев Љ, Миладиновиќ Т, Новак Ј, Шаин А, уредници. Ерадикација на маларијата во Југославија 1959-73. Македонско лекарско друштво, Скопје 1973: 217-24.
4. Николиќ С. Лекарски дневник во здравствената служба во Кочани, 1946-52 г. Здравствен дом-Кочани, 2017.